

**MASARYKOVA
UNIVERZITA**

Open Science: Předpoklad dalšího legislativního vývoje problematiky

Seminář Open Science RVVI

Matěj Myška, MUNI

29. 10. 2020

Open Science

3 roviny

1. Manažerská (strategická, metodická)
2. Technická (repozitář)
3. **Právní (směrnice, ochranné režimy, licence CC)**

Open Science z pohledu práva

- Ochrana vs. přístup/znovuvyužití (?)
- Open Science = Open Access + Open Data
- Ideální cíl
  - As open as possible, as closed as necessary
  - Open Science jako standardní režim výstupů veřejně financovaného výzkumu
- Inherentní rozpor – zpřístupňovat výsledky výzkumu vs. jejich komercializace

Ochrana a přístup současně

– Ochrana

- 121/2000 Sb., autorský zákon – autorská díla (včetně struktury databáze), zvláštní práva pořizovatele databáze, NE prostá data
- Transponuje EU předpisy – zejména InfoSoc směrnice

– Přístup

- 121/2000 Sb. autorský zákon – výjimky – ale TDM?
- 106/1999 Sb., zákon o svobodném přístupu k informacím – povinný subjekt - žádost o informace – důvod pro odepření: obchodní tajemství (§ 9 ZInf), VŠ – informace, který je předmětem ochrany AutZ (§ 11 odst. 5 písm. b) ZInf)
- Transponuje EU předpisy – PSI směrnice

– + Dispozice

- Licence Creative Commons – „standardně“ fungují – zatím ovšem „neprojudikováno“

Aktuální změny

– Evropská legislativa

- DSM směrnice = Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu – implementace do 7. 6. 2021
- OD směrnice = Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024 ze dne 20. června 2019 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru – implementace do 17. 7. 2021

– Národní implementace

- Autorský zákon
- ZInf
- 130/2002 Sb.

Principy navrhovaných změn (AutZ)

- AutZ – Text a data mining – čl. 3 a 4 směrnice
  - Výzkumný/nevýzkumný data mining
- Limitace všech relevantních práv
- Výzkumný:
  - Čl. 3: **zákonný přístup**, pro účely vědeckého výzkumu, výzva vymezit společně dohodnuté osvědčené postupy
  - Opatření k zajištění bezpečnosti
  - Uchovávání rozmnoženin pro validaci po dobu nezbytně nutnou - zabezpečení
- Nevýzkumný:
  - Čl. 4: **zákonný přístup**
  - Nositelé práv si mohou výslovně vyhradit
  - Uchovávání je po dobu nezbytně nutnou
- V detailech (2018):
  - https://www.youtube.com/watch?v=P_IRhJZiQBg&ab_channel=Pir%C3%A1ti

Principy navrhovaných změn (130/2002 Sb.)

- Přístupnost: Poskytování výzkumných dat i subjekty, které jsou příjemci, ale ne povinné subjekty dle 106/1999 Sb.
- Ochrana: Open Science a komercializace výzkumu jako synergické efekty ve smyslu principu „as open as possible, as closed as necessary“
- Dohledatelnost: Vědecká data jako Open/FAIR data – podpora dohledatelnosti – provazba na IS VaVal
  - informace o dostupnosti výsledku (nejen dat) – součástí smlouvy o podpoře

MUNI
CTT

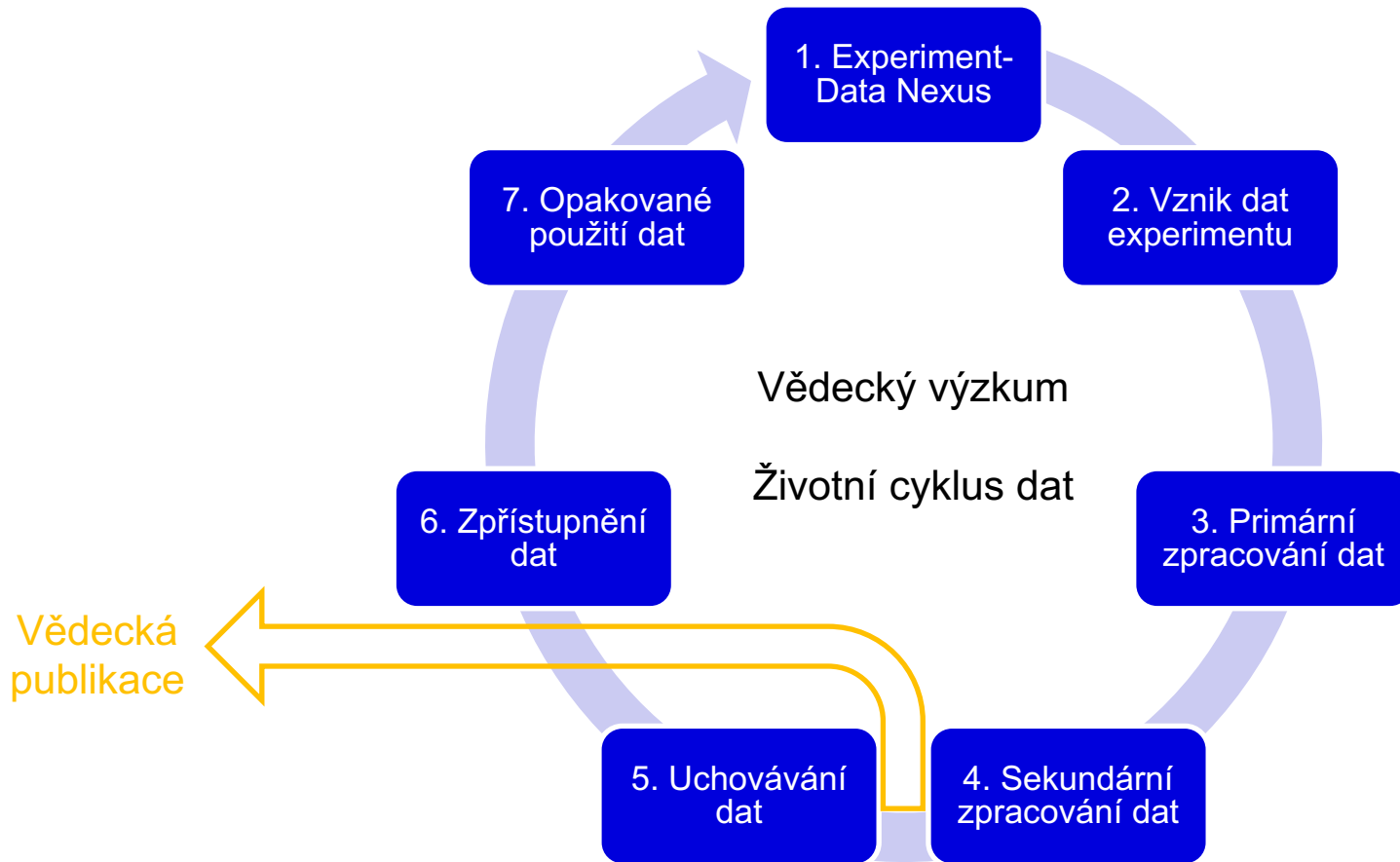
Díky za pozornost!

MUNI
CTT

Legislativní shrnutí aktuálního stavu Open Science

(pro případné další studium tématu)

Postavení vědeckých publikací a dat ve vědeckém procesu

Popis jednotlivých částí životního cyklu výzkumných dat

- 1. Experiment-Data nexus:** návrh experimentu na základě existujících poznatků a dat, naplánování datového managementu, návrh podmínek umožňující následné sdílení vzniklých dat, návrh sběru dat vzniklých v rámci experimentu
- 2. Vznik dat experimentu:** vznik vědeckých dat v rámci konkrétní aplikace vědecké metody, **získání dat od třetích stran za účelem experimentu**
- 3. Primární zpracování dat:** primární zpracování surových dat představující jejich čištění od šumu, vznik dokumentace dat (vznik metadat popisující jednotlivá vědecká data), převod do potřebných formátů.
- 4. Sekundární zpracování dat:** zpracování primárně zpracovaných dat za účelem vyvození analýzy, anonymizace dat pro účely následné analýzy, interpretace dat, vyhodnocení závěrů experimentu, příprava dat pro účely publikace a další
- 5. Uchovávání dat:** správné dlouhodobé uchování potřebných vědeckých dat vzniklých v rámci konkrétní aplikace vědecké metody zahrnující zejména technické zpracování vědeckých dat a přípravu dat na jejich dlouhodobé uchování
- 6. Otevřené zpřístupnění dat:** zpřístupnění vědeckých dat dle principů ORD (zajištění právní, technické a manažerské otevřenosti a interoperability dat)
- 7. Opakované použití dat:** využití dat pro další výzkum nebo další účely, míra opakovaného použití dat je dána mírou zpřístupnění dat v bodě. č. 6

Zdroj: CORTI, Louise et. al. *Managing and sharing research data: a guide to good practice*. 1 ed. London: Sage Publications, 2014. p. 17. ISBN 978-1-4462-6726-4.

Legislativní shrnutí pro Open Access 1

- § 2 AutZ - Autorské dílo (**ANO/NE**)
- § 5 AutZ - Kdo je autor (**Fyzická osoba**)
- § 12 a násl. AutZ - Co (ne)mohu s autorským dílem dělat? (**Rozmnožovat, sdělovat veřejnosti a další**)
- § 29 a násl. AutZ - Jak mohu užít dílo bez svolení nositele práv (**pozor tříkrokovým testem**) - Gratis OA
- § 58 AutZ - Kdo je vykonavatel práv? (**Zaměstnavatel?**)

Legislativní shrnutí pro Open Access 2

- § 2358 ObčZ - Smluvní oprávnění nakládat s dílem jiného autora (**Licence**)
- § 2360 ObčZ - Typ licence (Výhradní/nevýhradní)
- § 2373 ObčZ - Užití veřejné licence pro dílo neboli Libre Open Access (**Kontraktace vůči neurčitému počtu osob a přijetí pomocí provedení úkonu nebo přijetí plnění**)

Legislativní shrnutí pro Open/FAIR data a právo 1

1. Autorské právo a určení autorského díla
2. Zaměstnanecká díla
3. Spoluautorství
4. Databázové právo
5. Licence CC a další
6. Ochrana osobních údajů
7. Odpovědnost instituce
8. **Propojení výše uvedeného dohromady**

Legislativní shrnutí pro Open/FAIR data a právo 2

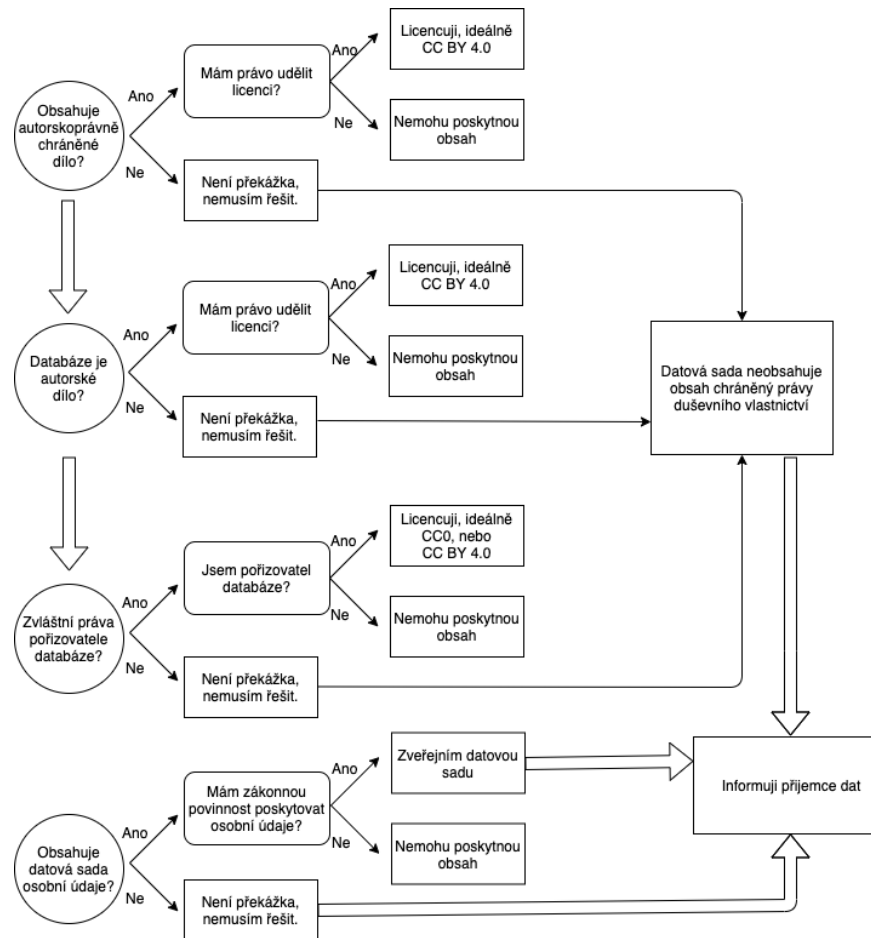
- §§ 2 odst. 2 / 88 AutZ - Druh databáze (**Originální/Sui generis ochrana**)
- § 88a AutZ - co chrání databázová ochrana (**databázovost, ne jednotlivé prvky**)
- § 89 AutZ - kdo je oprávněn nakládat s databází (**pořizovatel, to je ten, co databázi pořídí na svoji odpovědnost jako investici**)
- § 90 AutZ – jaká má práva pořizovatel a toto (**Vytěžovat a zužítkovat a také převést**)
- §§ 91 a 92 AutZ – Omezení a bezúplatné zákonné licence (**Pokud projdu tříkrokovým testem**)

Prakticky tak mohou vzniknout tyto situace + osobní údaje:

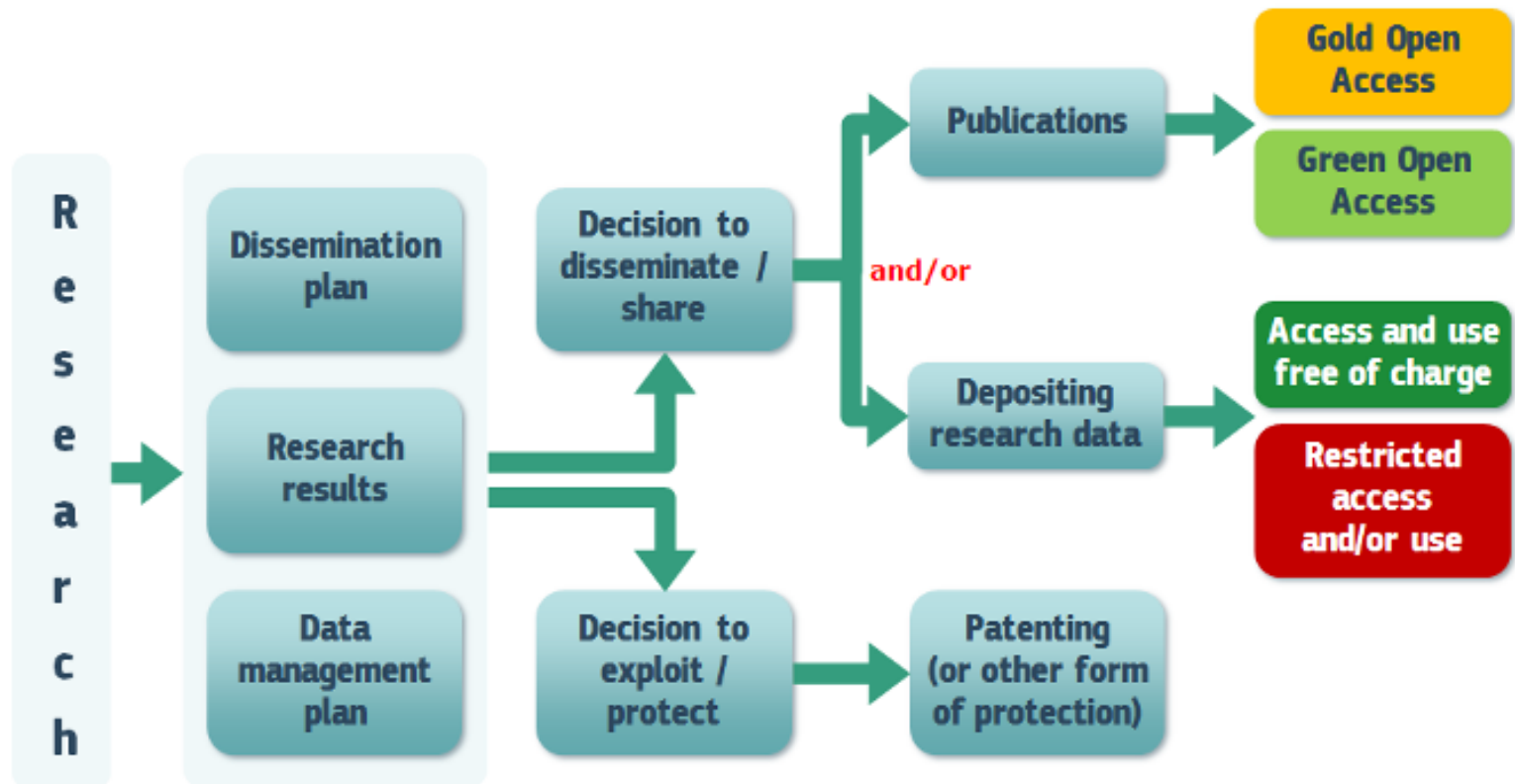
	Autorskoprávní ochrana prvků databáze	Autorskoprávní ochrana databáze (originální databáze)	Ochrana zvláštním právem pořizovatele databáze (sui generis databáze)
Situace 1	X	X	X
Situace 2	X	X	-
Situace 3	X	-	X
Situace 4	X	-	-
Situace 5	-	-	X
Situace 6	-	X	X
Situace 7	-	X	-
Situace 8	-	-	-

Open/FAIR data a právo - shrnutí

Zdroj:
<https://opendata.gov.cz/cinnost:stanoveni-podminek-uziti>

Open Science a komercializace jako synergické efekty (H2020)

Seznam doporučené literatury (Open Access)

Publikace a odkazy:

- [Veřejné licence v České republice \(verze 2\)](#)
- [CTT FAQ pro oblast duševního vlastnictví](#)
- [Creative Commons ČR](#)
- [H2020 Annotated Model Grant Agreement](#)

Seznam doporučené literatury (Open/FAIR Data)

Publikace a odkazy:

- [Veřejné licence v České republice \(verze 2\)](#)
- [CTT FAQ pro oblast duševního vlastnictví](#)
- [Creative Commons ČR](#)
- KOŠČÍK, Michal, Radim POLČÁK, Matěj MYŠKA a Jakub HARAŠTA. *Výzkumná data a výzkumné databáze. Právní rámec zpracování a sdílení vědeckých poznatků*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 164 s. Právní monografie. ISBN 978-80-7552-952-7.
- [H2020 Annotated Model Grant Agreement](#)
- [FRA Handbook on European data protection law](#)

**MASARYKOVA
UNIVERZITA**